

گزارش نظرسنجی از مردم در خصوص شعر و ادبیات فارسی

هفته چهارم شهریور ۱۴۰۲

تهیه شده در
پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
گروه افکارسنجی دفتر طرح‌های ملی

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
دفتر افکارسنجی و برنامه‌ریزی

فهرست:

- (۱) مقدمه: ۵
- (۲) چهارچوب و روش: ۵
- (۳) یافته‌های نظرسنجی: ۶
- ۱-۳-۱- مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخگویان: ۶
- ۲-۳-۲- برنامه‌ریزی فردی برای مطالعه ادبی: ۸
- ۳-۲-۱- دلیل عدم حضور در مراسمات دهه اول محرم: ۸
- ۳-۳-۳- اطلاع از روز شعر و ادبیات فارسی: ۱۰
- ۳-۴- منبع دنبال کردن شعر و ادبیات فارسی: ۱۰
- ۳-۵- شرکت در محافل شعر و ادبیات: ۱۱
- ۳-۶- راه‌های کسب محتوای ادبی: ۱۲
- ۳-۷- قالب ادبی: ۱۳
- ۳-۸- کتابخانه شخصی: ۱۳
- ۳-۹- محتواهای ادبی و شعر: ۱۴
- ۳-۱۰- استفاده از کتب مهم ادبیات: ۱۴
- ۳-۱۱- آشنایی با شاعران کهن: ۱۵
- ۳-۱۲- آشنایی با شاعران معاصر: ۱۵
- ۳-۱۳- زبان مادری پاسخگویان: ۱۶
- ۳-۱۴- دسترسی به آثار ادبی به زبان مادری: ۱۶
- ۳-۱۵- تعارض زبان فارسی با سایر زبان‌ها و گویش‌های فرهنگ ایران: ۱۶
- ۳-۱۶- نقش شبکه‌های استانی در حفظ زبان: ۱۷
- ۳-۱۷- استفاده از زبان و گویش‌های محلی در تولیدات تلویزیون: ۱۷
- ۳-۱۸- احساس وظیفه جهت حفظ و پاسداشت زبان مادری: ۱۷
- ۳-۱۹- انتقال میراث زبان و ادبیات فارسی: ۱۸
- ۳-۲۰- آموزش زبان فارسی یا خارجی؟: ۱۸
- ۳-۲۱- گزاره‌هایی پیرامون زبان و ادب فارسی: ۱۹
- ۳-۲۱-۱- تحسین بابت بکار بردن واژه‌های خارجی: ۱۹
- ۳-۲۱-۲- استفاده از ضرب‌المثل: ۱۹
- ۳-۲۱-۳- نوشته‌های بیگانه روی لباس: ۱۹
- ۳-۲۱-۴- زبان فارسی و هویت ایرانی: ۲۰
- ۳-۲۱-۵- نگرانی نسبت به آینده زبان فارسی: ۲۰
- ۳-۲۲- تجربه فراگیری زبان فارسی در مدرسه و دانشگاه: ۲۰

۲۱	۲۳-۳- حفظ شعر دانش‌آموزان.....
۲۱	۲۴-۳- ادبیات در فضای مجازی.....
۲۲	۲۵-۳- اصطلاحات و ضرب‌المثل‌ها در فضای مجازی.....
۲۲	۲۶-۳- نگرش به آینده زبان فارسی.....
۲۲	۲۷-۳- اهمیت رفتار کشورهای همسایه در ثبت شاعران کهن.....

فهرست جداول

۶	جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخگویان.....
۸	جدول ۲. توزیع فراوانی برنامه‌ریزی فردی.....
۸	جدول ۳. میانگین مطالعه هفتگی.....
۹	جدول ۴. برنامه خانواده برای مطالعه.....
۱۰	جدول ۵. فراوانی اطلاع از روز شعر و ادبیات فارسی.....
۱۰	جدول ۶. فراوانی منبع دنبال کردن شعر و ادبیات فارسی.....
۱۱	جدول ۷. فراوانی شرکت در محافل شعر و ادبیات.....
۱۲	جدول ۸. سایر راه‌های کسب محتوای ادبی.....
۱۳	جدول ۹. فراوانی قالب ادبی محبوب افراد.....
۱۳	جدول ۱۰. فراوانی داشتن کتابخانه شخصی.....
۱۴	جدول ۱۱. محتواهای ادبی و شعر محبوب.....
۱۴	جدول ۱۲. استفاده از کتب مهم ادبیات.....
۱۵	جدول ۱۳. آشنایی با شاعران کهن.....
۱۵	جدول ۱۴. آشنایی با شاعران معاصر.....
۱۶	جدول ۱۵. زبان مادری.....
۱۶	جدول ۱۶. دسترسی به آثار ادبی به زبان مادری.....
۱۶	جدول ۱۷. تعارض زبان فارسی.....
۱۷	جدول ۱۸. شبکه‌های استانی و زبان اقوام.....
۱۷	جدول ۱۹. نگرش به استفاده از گویش محلی در تولیدات تلویزیونی.....
۱۷	جدول ۲۰. احساس وظیفه حفظ زبان مادری.....
۱۸	جدول ۲۱. انتقال میراث زبان و ادبیات فارسی.....
۱۸	جدول ۲۲. انتخاب بین آموزش زبان فارسی یا خارجی.....
۱۹	جدول ۲۳. تحسین بابت واژه کلمات غیرفارسی.....
۱۹	جدول ۲۴. استفاده از ضرب‌المثل.....
۱۹	جدول ۲۵. نوشته‌های بیگانه روی لباس.....
۲۰	جدول ۲۶. زبان فارسی و هویت ایرانی.....
۲۰	جدول ۲۷. تجربه فراگیری زبان فارسی در مدرسه و دانشگاه.....
۲۱	جدول ۲۸. حفظ شعر دانش‌آموزان.....
۲۱	جدول ۲۹. ادبیات در فضای مجازی.....
۲۲	جدول ۳۰. شعر و ضرب‌المثل در فضای مجازی.....
۲۲	جدول ۳۱. نگرش به آینده زبان فارسی.....
۲۲	جدول ۳۲. اهمیت رفتار کشورهای همسایه در ثبت شاعران کهن.....

خلاصه (چکیده مدیریتی):

- ۷۹.۶ درصد از پاسخگویان اذعان داشتند که جهت خواندن شعر و ادبیات فارسی برنامه منظمی ندارند.
- ۵۵ درصد افراد بیان داشتند که کمتر از ۱ ساعت در هفته به مطالعه شعر و ادبیات فارسی می‌پردازند.
- ۸.۱ درصد می‌دانستند که روز ملی شعر و ادب فارسی به افتخار کدام شاعر بدین عنوان، نام‌گذاری شده است.
- ۳۷.۷ درصد کتاب چاپی را به عنوان منبع استفاده خود از اشعار و ادبیات فارسی معرفی کرده‌اند، ۲۷.۹ درصد شبکه‌های اجتماعی مجازی و ۶.۳ درصد کتاب‌های صوتی را به عنوان منبع مصرف شعر و ادبیات فارسی بیان کرده‌اند.
- ۸۵.۹ درصد افراد از تا به حال در محافل شعر فارسی شرکت نداشتند.
- ۵۶.۶ درصد افراد قالب‌های سنتی، ۱۶ درصد افراد ترانه و ۱۳.۹ درصد افراد رمان و داستان را به عنوان قالب محبوب خود انتخاب کردند.
- ۵۳.۷ درصد افراد در منزل خود کتابخانه دارند و ۴۶.۳ درصد دیگر کتابخانه شخصی در منزل ندارند.
- ۶۵.۵ درصد افراد دیوان حافظ، ۱۰.۲ درصد افراد بوستان یا گلستان سعدی و ۱۴ درصد نیز شاهنامه فردوسی را در منزل خود دارند.
- ۱۷ درصد افراد نام هیچ شاعر کهنی را به خاطر نداشتند، ۲۱.۷ درصد افراد نام پنج شاعر را به یاد داشتند.
- ۴۲ درصد پاسخگویان، نام سه شاعر معاصر را به خاطر نداشتند، ۱۷.۲ درصد نیز سه شاعر معاصر نام بردند.
- ۵۷.۹ درصد افراد، به آثار ادبی به زبان مادری خود دسترسی دارند؛ ۴۲.۱ درصد افراد از دسترسی به آثار ادبی با زبان مادری خود دسترسی ندارند.
- براساس یافته‌ها، پاسخگویان عملکرد شبکه‌های استانی را نسبتاً متوسط ارزیابی کردند، ۴۳.۵ درصد افراد تاثیر شبکه‌های استانی صداوسیما بر حفظ زبان مادری‌شان را ضعیف ارزیابی کردند، ۲۷.۹ درصد متوسط و ۲۸.۶ درصد در سطح خوب ارزیابی داشتند.
- ۷۸.۷ درصد پاسخگویان با استفاده از گویش‌ها و زبان‌های محلی در سریال‌های طنز تلویزیونی موافقت داشتند.
- ۷۱.۹ درصد پاسخگویان به میزان زیادی آموزش زبان و ادبیات فارسی به فرزندان خود را وظیفه‌شان تلقی می‌کنند.
- ۴۹.۱ درصد از کل پاسخگویان معتقدند میراث شعر و ادبیات فارسی به درستی در حال انتقال به نسل جدید نیست و تنها ۲۵.۹ درصد افراد به این موضوع قائل هستند.
- ۴۲.۹ درصد افراد، زبان فارسی را برای آموختن به فرزند خود ارجح دانستند در همین حال ۴۱ درصد نیز فراگیری هر دو زبان را لازم دانسته‌اند، ۱۶.۱ درصد نیز صرفاً زبان خارجی را برای آموزش به فرزند خود ارجح دانستند.
- ارزیابی پاسخگویان این بود مبنی بر میزان نسبتاً متوسط اثربخشی آموزش زبان فارسی در مدارس و دانشگاه است به طوری که ۳۳ درصد میزان کم، ۳۶.۵ درصد میزان متوسط و ۳۰.۵ درصد میزان زیادی این تاثیر را ارزیابی کرده‌اند.
- درصد افراد با حفظ شعر کتب درسی توسط دانش‌آموزان موافقت دارند، ۳۰.۵ درصد نیز آن را منوط به برنامه آموزشی مدرسه دانستند، ۳۶.۵ درصد پاسخگویان نیز مخالف هستند.
- ۵ درصد افراد بیان کردند که در فضای مجازی و پیام‌های تلفنی با فارسی محاوره‌ای می‌نویسند، ۳۷.۶ درصد با فارسی معیار، ۲.۴ درصد بصورت فینگلیش، ۲.۳ درصد با ایموجی و استیکر و ۱.۲ درصد با حروف اختصاری و رمزی به مکالمه می‌پردازند.
- بر اساس یافته‌ها نمره میانگین ۳۷.۶ از ۱۰۰ نشان دهنده میزان کم استفاده از شعر و ضرب‌المثل در تعاملات روزمره در فضای مجازی است.

- ۶۰.۶ درصد پاسخگویان به این قائل هستند که گسترش فضای مجازی موجب تقویت زبان فارسی هم خواهد شد، ۳۹.۴ درصد نیز معتقدند به خاطر افزایش تعامل ایرانیان با بقیه جهان، اهمیت زبان فارسی تدریجاً کم می‌شود.

(۱) مقدمه:

مسائل و نیازهای روز جامعه همواره دغدغه مسئولین و برنامه‌ریزان فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در سطوح مختلف بوده است و پرداختن به آن به‌مثابه یک ضرورت به دو دلیل اصلی صورت می‌گیرد:

- ۱- آگاهی از نگرش‌های مردم در خصوص وضعیت‌های انضمامی و عینی جامعه ایران
- ۲- آینده‌نگری و برنامه‌ریزی مطلوب برای بهبود مسائل و مشکلات مردم

بر این اساس، سنجش مستمر مسائل و موضوعات روز جامعه اهمیت پیدا می‌کند گسترش و صیانت از زبان و ادبیات فارسی نیز جزو مهم‌ترین مسائل فرهنگی است که به برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری دقیق نیاز دارد، بویژه در این بین صیانت از ادبیات فارسی در عصر شبکه‌های اجتماعی مجازی از اهمیت دوچندانی برخوردار است نگرش عمومی به این موضوع از مقدمات موثر پیرامون تصمیم‌گیری در این حوزه است.

(۲) چهارچوب و روش:

در این پژوهش قصد داریم بر موضوع «نگرش مردم به زبان و ادبیات فارسی» تمرکز کنیم و ابعاد آن را مورد بررسی قرار دهیم. بنابراین ابعاد موضوع و متغیرهای مورد نظر و همچنین سؤال‌های طرح‌شده در پرسشنامه در همین راستا تدوین و صورت‌بندی شده‌اند.

داده‌های این نظرسنجی با استفاده از پرسشنامه و به‌صورت تلفنی در هفته چهارم شهریور سال ۱۴۰۲ گردآوری شده است. جامعه آماری را نیز شهروندان ۱۸ سال و بالاتر استان‌های مختلف کشور تشکیل داده‌اند و ۲۳۶۵ نفر به شیوه نمونه‌گیری چندمرحله‌ای (ابتدا سهمیه‌ای و سپس به‌صورت تصادفی ساده) انتخاب‌شده و مورد پرسش قرار گرفته‌اند که از این بین ۱۴۱۳ نفر به سوالات پاسخ دادند و در نهایت ۱۲۴۷ نفر به‌طور کامل با روند پاسخنامه همراهی کردند. ۱۹.۲ درصد از میزان کل عدم‌همکاری‌ها متعلق به استان تهران است و پس از آن استان اصفهان ۸.۸ درصد و استان خوزستان و آذربایجان غربی به ترتیب ۷.۸ و ۷.۵ درصد از کل عدم‌همکاری‌ها را به خود اختصاص داده‌اند.

ملاحظات:

- در جداول استنباطی درصد‌های مربوط به گزینه‌های «نمی‌دانم/نظری ندارم/اطلاعی ندارم» ذکر شده‌اند، چراکه ارائه این داده‌ها به‌خودی خود ارزشمند است، اما توجه به این نکته لازم است که در این جداول تقاطعی برای گرفتن آزمون معناداری از درصد معتبر استفاده شده است؛ بدین معنا که آزمون معناداری با حذف گزینه‌های نمی‌دانم/نظری ندارم و تبدیل آن‌ها به موارد بی‌پاسخ گرفته شد.
- در این جداول، مستقل از معناداری آماری، تقاطع با سه متغیر زمینه‌ای جنس و سن در هر حال گزارش شده و میزان معناداری آن هم در ستون آخر ذکر شده است. یادآور می‌شود که معناداری مناسب و قابل اتکا معمولاً کمتر از پنج صدم (۰.۰۵) در نظر گرفته می‌شود.
- در مورد سایر متغیرهای زمینه‌ای (مانند تحصیلات، تاهل و هزینه خانوار) فقط هنگامی که تفاوت معناداری در نتیجه پرسش (متغیر) مورد نظر با توجه به متغیرهای زمینه‌ای وجود داشته، داده‌ها و نتایج گزارش شده و در جدول ارائه شده است؛ در غیر این صورت، در جدول ارائه نشده و بدین معنی بوده که تفاوت معناداری برحسب این متغیرهای زمینه‌ای در خصوص نتیجه آن بخش یا آن پرسش (متغیر) وجود نداشته است.

۳) یافته‌های نظرسنجی:

۳-۱- مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخگویان:

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخگویان

درصد	فراوانی	مشخصات عمومی	
۱۰۰	۱۲۴۷	کل کشور	
۵۲	۶۴۸	مرد	جنس
۴۸	۵۹۹	زن	
۱۸.۹	۲۳۶	مجرد	وضعیت تأهل
۷۷.۹	۹۷۲	متأهل	
۳.۱	۳۹	بدون همسر	
۱۸.۱	۲۲۶	۱۸-۲۹ سال	سن
۵۴.۲	۶۵۴	۳۰-۴۹ سال	
۲۹.۴	۳۶۷	۵۰ سال به بالا	
۴۱.۸۵		میانگین سن	
۴.۵	۵۶	بی‌سواد	تحصیلات
۵۳.۶	۶۶۸	دیپلم و زیر دیپلم	
۴۱.۹	۵۲۳	تحصیلات دانشگاهی	
۵۳.۶	۶۶۹	شاغل	وضعیت فعالیت
۴.۱	۵۱	دانشجو	
۰.۲	۲	سرباز	
۱.۴	۱۸	دانش‌آموز	
۲۸.۹	۳۶۱	خانه‌دار	
۲.۸	۳۵	بیکار	
۸.۹	۱۱۱	بازنشسته	
۱۴.۴	۱۸۰	کمتر از ۷ میلیون تومان	هزینه خانوار
۲۱.۷	۲۷۱	۷ تا ۱۱ میلیون تومان	
۵۲.۱	۶۵۰	بیش از ۱۲ میلیون تومان	
۱۱.۷	۱۸	جواب نمی‌دهم	
۶۱.۵	۷۶۶	مرکز استان	محل سکونت
۳۰.۳	۳۷۹	شهر غیر مرکز استان	
۸.۲	۱۰۲	روستا	

۴.۲	۶۷	آذربایجان شرقی	استان محل سکونت
۳.۱	۴۹	آذربایجان غربی	
۱.۲	۱۹	اردبیل	
۶.۱	۹۷	اصفهان	
۲.۸	۴۵	البرز	
۰.۵	۸	ایلام	
۱.۵	۲۴	بوشهر	
۲۷.۸	۴۳۹	تهران	
۱.۲	۲۰	چهارمحال و بختیاری	
۰.۹	۱۵	خراسان جنوبی	
۷.۱	۱۱۲	خراسان رضوی	
۱.۲	۲۰	خراسان شمالی	
۴.۸	۷۶	خوزستان	
۱	۱۶	زنجان	
۱	۱۷	سمنان	
۲.۶	۴۲	سیستان و بلوچستان	
۵.۲	۸۳	فارس	
۱.۲	۲۰	قزوین	
۱.۳	۲۲	قم	
۱.۵	۲۵	کردستان	
۳.۲	۵۱	کرمان	
۲	۳۲	کرمانشاه	
۰.۹	۱۵	کهگیلویه و بویراحمد	
۱.۵	۲۵	گلستان	
۲.۷	۴۴	گیلان	
۲.۲	۳۵	لرستان	
۳.۵	۵۶	مازندران	
۱.۵	۲۵	مرکزی	
۱.۷	۲۷	هرمزگان	
۱.۹	۳۰	همدان	
۱.۲	۲۰	یزد	

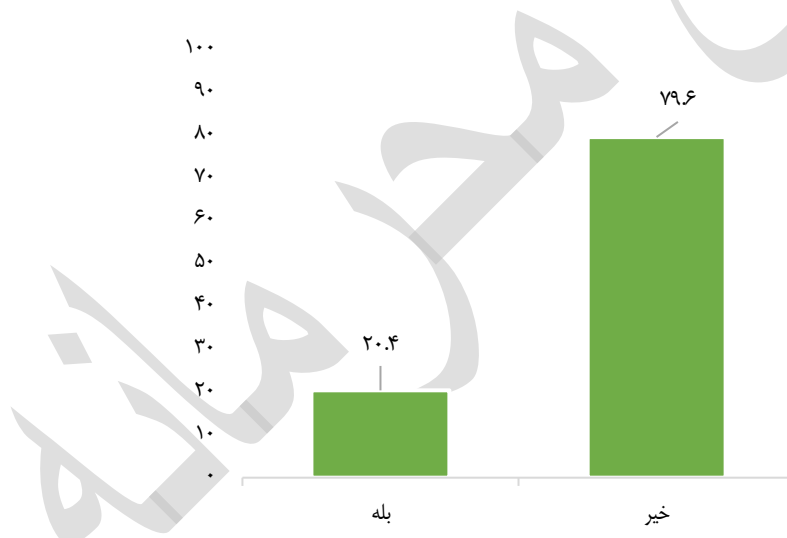
۳-۲- برنامه‌ریزی فردی برای مطالعه ادبی

در اولین بخش از نظرسنجی حاضر جهت دستیابی به تصویری کلی از وضعیت استفاده از تولیدات ادبی فارسی، از آنها پرسیده شد که «آیا شخصاً برنامه منظمی برای خواندن شعر و ادبیات فارسی دارید؟» که نتایج، به روایت جدول زیر بوده‌اند:

جدول ۲. توزیع فراوانی برنامه‌ریزی فردی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۲۵۵	۲۰.۴	۲۰.۴
خیر	۹۹۲	۷۹.۶	۷۹.۶
بی‌پاسخ	-	-	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۷۹.۶ درصد از پاسخگویان اذعان داشتند که جهت خواندن شعر و ادبیات فارسی برنامه منظمی ندارند و ۲۰.۴ درصد دیگر برنامه داشتن خود جهت مطالعه شعر و ادبیات فارسی را بیان داشته‌اند. جهت سهولت بررسی نتایج نیز درصد فراوانی معتبر این جدول در نمودار زیر ترسیم شده است.

نمودار ۱. توزیع درصد فراوانی برنامه‌ریزی فردی

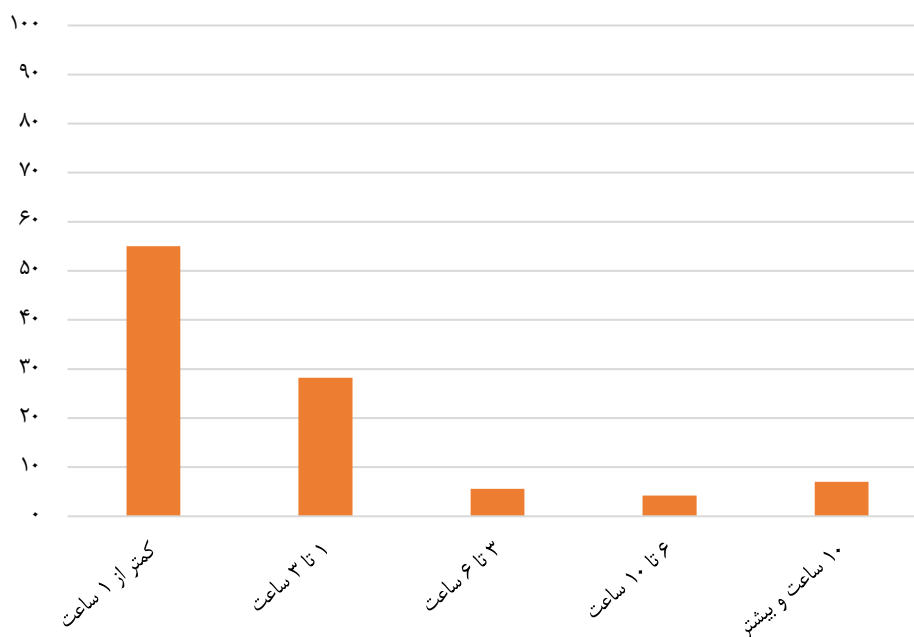
۳-۲-۱- میانگین مطالعه هفتگی شعر و ادبیات

در پرسش بعدی از پاسخگویانی که جهت مطالعه شعر و ادبیات برنامه منظمی داشتند پرسیده شد که «به‌طور متوسط، چند ساعت در طول هفته به مطالعه شعر و ادبیات فارسی می‌پردازید؟»، ۵۵ درصد افراد بیان داشتند که فرصت کمتر از ۱ ساعت در هفته به مطالعه شعر و ادبیات فارسی می‌پردازند، ۲۸.۲ درصد افراد ۱ تا ۳ ساعت و ۷ درصد آنها ۱۰ ساعت و بیشتر در هفته را میزان مطالعه شعر و ادبیات فارسی خود دانسته‌اند.

جدول ۳. میانگین مطالعه هفتگی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
-------	---------	-----------	------------

۵۵	۱۵۸	۱۹۷	کمتر از ۱ ساعت
۲۸.۲	۸.۱	۱۰.۱	۱ تا ۳ ساعت
۵.۶	۱.۶	۲.۰	۳ تا ۶ ساعت
۴.۲	۱.۲	۱.۵	۶ تا ۱۰ ساعت
۷	۲	۲.۵	۱۰ ساعت و بیشتر
-	۷۱.۳	۸۸.۹	بی پاسخ (شرکت کنندگان)
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۴۷	جمع

نمودار ۲. میانگین مطالعه هفتگی

۳-۲-۲- برنامه خانواده برای مطالعه

در پرسشی دیگر از پاسخگویان پرسیده شد که «در خانواده تان برنامه ای برای مطالعه زبان و ادبیات فارسی وجود دارد؟» و آنها به روایت جدول زیر پاسخ داده‌اند.

جدول ۴. برنامه خانواده برای مطالعه

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۳۸۵	۳۰.۹	۳۱.۱
خیر	۸۵۲	۶۸.۳	۶۸.۹
بی پاسخ	۱۰	۰.۸	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

براساس جدول فوق، ۶۸.۹ درصد افراد بیان کردند که در خانواده‌شان برنامه‌ای برای مطالعه زبان و ادبیات فارسی وجود ندارد. در مقابل، ۳۱.۱ درصد افراد اذعان داشته‌اند خانواده آنها جهت مطالعه ادبیات فارسی برنامه دارد.

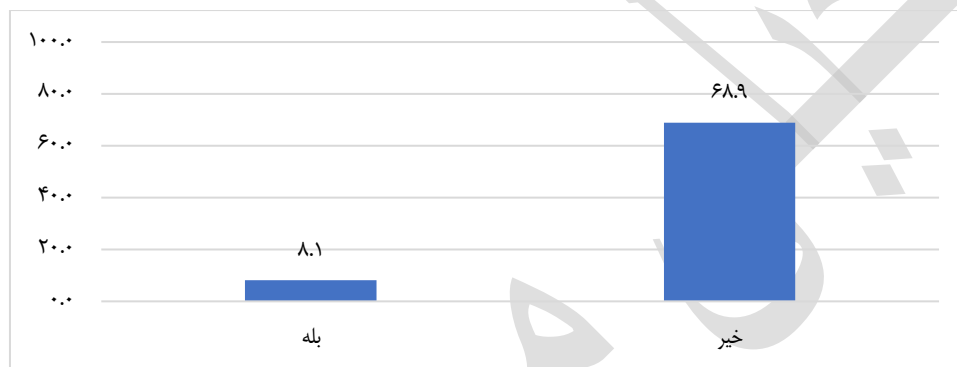
۳-۳- اطلاع از روز شعر و ادبیات فارسی

از پاسخگویان پرسیده شد « آیا می‌دانید روز ملی شعر و ادب فارسی به افتخار کدام شاعر بدین عنوان، نام‌گذاری شده است؟ » ایشان به شکل زیر به این پرسش، پاسخ دادند:

جدول ۵. فراوانی اطلاع از روز شعر و ادبیات فارسی

گزینه	فراوانی پاسخ	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۱۱	۸.۱	۸.۱
خیر	۱۱۴۵	۹۱.۸	۹۱.۹
بی‌پاسخ	۱	۰.۱	-
کل پاسخ‌دهندگان	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

۸.۱ درصد میدانستند که روز ملی شعر و ادب فارسی به افتخار کدام شاعر بدین عنوان، نام‌گذاری شده است و ۹۱.۹ درصد از این موضوع اطلاع نداشتند؛ جهت سهولت در بررسی نتایج، نمودار زیر ترسیم شده است:

نمودار ۳. درصد فراوانی اطلاع از علت نام‌گذاری روز شعر و ادبیات

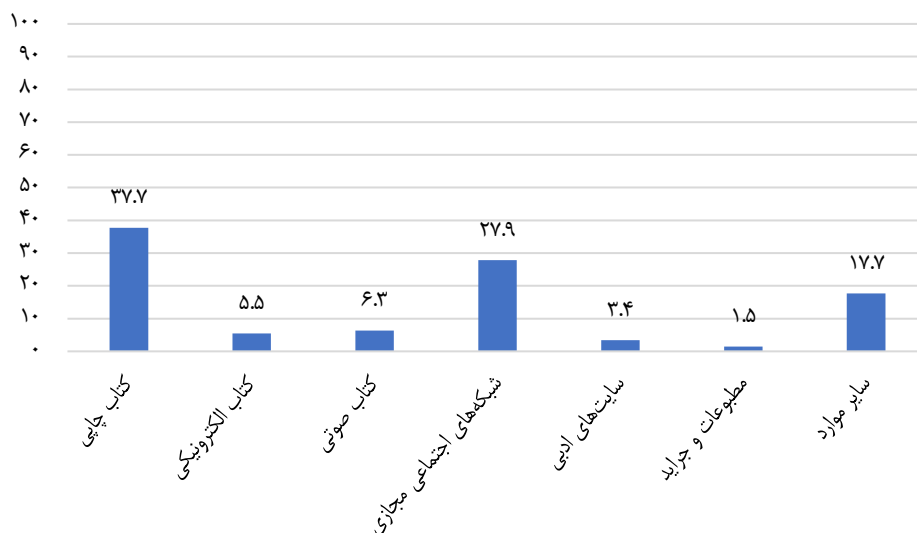
۳-۴- منبع دنبال کردن شعر و ادبیات فارسی

از پاسخگویان پرسیده شد « شعر و ادبیات فارسی را عمدتاً از چه طریقی مطالعه می‌کنید؟ » این پرسش به جهت فهم میزان مشارکت افراد در برگزاری مراسمات پرسیده شد پاسخ آن به روایت جدول زیر ارائه می‌شود.

جدول ۶. فراوانی منبع دنبال کردن شعر و ادبیات فارسی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
کتاب چاپی	۳۹۹	۳۲	۳۷.۷
کتاب الکترونیکی	۵۸	۴.۷	۵.۵
کتاب صوتی	۶۷	۵.۴	۶.۳
شبکه‌های اجتماعی مجازی	۲۹۵	۲۳.۷	۲۷.۹
سایت‌های ادبی	۳۶	۲.۹	۳.۴
مطبوعات و جراید	۱۶	۱.۳	۱.۵
سایر موارد	۱۸۷	۱۵	۱۷.۷
بی‌پاسخ	۱۸۹	۱۵.۲	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۳۷.۷ درصد کتاب چاپی را به عنوان منبع استفاده خود از اشعار و ادبیات فارسی معرفی کرده‌اند، ۲۷.۹ درصد شبکه‌های اجتماعی مجازی و ۶.۳ درصد کتاب‌های صوتی را به عنوان منبع مصرف شعر و ادبیات فارسی بیان کرده‌اند. جهت سهولت در بررسی نتایج، نمودار زیر بر مبنای درصد معتبر جدول فوق رسم شده است:

نمودار ۴. فراوانی منبع دنبال کردن شعر و ادبیات فارسی

۳-۵- شرکت در محافل شعر و ادبیات

در پرسش بعدی از پاسخگویان، پرسیده شد «آخرین بار کی یک در شب (محفل) شعر فارسی شرکت کرده اید؟» هدف از این پرسش اطلاع از نحوه این مشارکت و کمک به برپایی مراسمات بوده است.

جدول ۷. فراوانی شرکت در محافل شعر و ادبیات

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
۱ تا ۳ ماه پیش	۳۰	۲.۴	۲.۴
۳ تا ۶ ماه پیش	۷	۰.۶	۰.۶
۶ ماه تا یکسال پیش	۲۰	۱.۶	۱.۶
بیشتر از یکسال	۱۱۸	۹.۵	۹.۵
اصلا	۱۰۶۴	۸۵.۳	۸۵.۹
بی پاسخ	۸	۰.۶	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۸۵.۹ درصد افراد از تا به حال در محافل شعر فارسی شرکت نداشتند، ۹.۵ درصد بیشتر از یکسال از آخرین محفل شهری که حضور داشتند گذشته است، ۲.۴ درصد نیز ۱ تا ۳ ماه از آخرین حضورشان در یک محفل ادبی گذشته است.

جهت سهولت در بررسی نتایج، یافته‌های جدول در نمودار زیر رسم شده است.

نمودار ۵. توزیع درصد فراوانی شرکت در محافل شعر و ادبیات

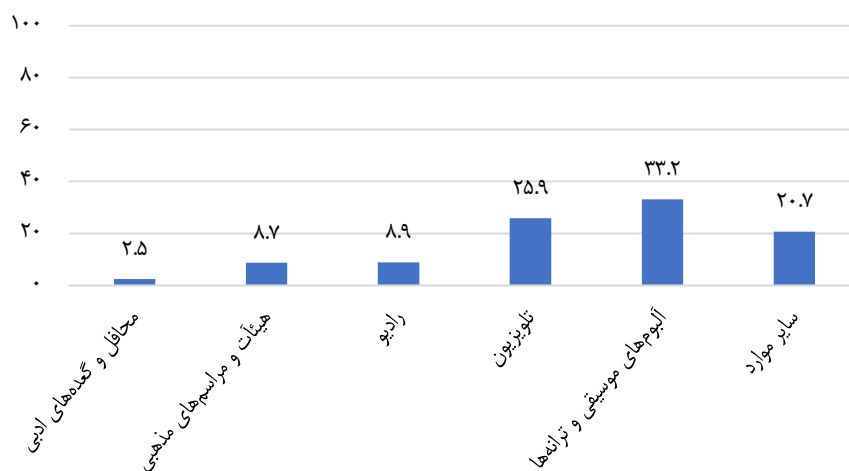
۳-۶- راه‌های کسب محتوای ادبی

پرسش دیگر از پاسخگویان در راستای فهم راه‌های دیگر کسب محتوای ادبی بوده است؛ از ایشان پرسیده شد «به چه مطالعه از چه طریق دیگری محتوای شعری و ادبی فارسی را دریافت می‌کنید؟»:

جدول ۸. سایر راه‌های کسب محتوای ادبی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
محافل و گردهم‌های ادبی	۲۹	۲.۳	۲.۵
هیئات و مراسم‌های مذهبی	۱۰۰	۸	۸.۷
رادیو	۱۰۲	۸.۲	۸.۹
تلویزیون	۲۹۸	۲۳.۹	۲۵.۹
آلبوم‌های موسیقی و ترانه‌ها	۳۸۲	۳۰.۶	۳۳.۲
سایر موارد	۲۳۸	۱۹.۱	۲۰.۷
بی پاسخ	۹۸	۷.۹	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۳۳.۲ درصد افراد از طریق آثار موسیقی، ۲۵.۹ درصد از طریق تلویزیون، ۸.۹ درصد از طریق رادیو به استفاده از محتوای شعر و ادبیات فارسی می‌پردازند.

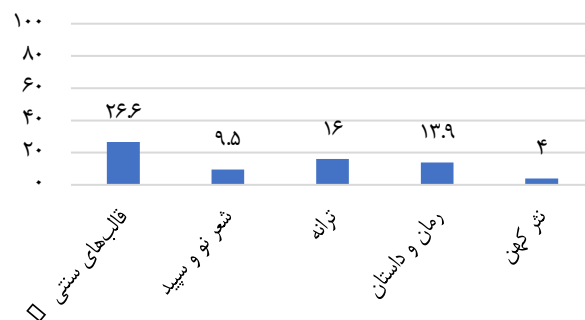
نمودار ۶. توزیع درصد فراوانی سایر راه‌های کسب محتوای ادبی

۷-۳- قالب ادبی

از پاسخگویان پرسش صورت گرفت که «بیشتر چه نوع قالب شعری و ادبی فارسی را می‌پسندید و دنبال می‌کنید؟» براساس یافته‌ها، ۵۶.۶ درصد افراد قالب‌های سنتی، ۱۶ درصد افراد ترانه و ۱۳.۹ درصد افراد رمان و داستان را به عنوان قالب محبوب خود انتخاب کردند.

جدول ۹. فراوانی قالب ادبی محبوب افراد

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
قالب‌های سنتی (غزل و قصیده و مثنوی و ...)	۶۳۴	۵۰.۸	۲۶۶
شعر نو و سپید	۱۰۶	۸.۵	۹.۵
ترانه	۱۷۹	۱۴.۴	۱۶
رمان و داستان	۱۵۶	۱۲.۵	۱۳.۹
نثر کهن	۴۵	۳.۶	۴
بی‌پاسخ	۱۲۷	۱۰.۲	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

نمودار ۷. فراوانی قالب ادبی محبوب افراد

۸-۳- کتابخانه شخصی

در این بخش از پاسخگویان پرسیده شد «آیا در منزل خود کتابخانه دارید؟» و پاسخگویان به شکل زیر به این سؤال، پاسخ داده‌اند.

جدول ۱۰. فراوانی داشتن کتابخانه شخصی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۶۶۹	۵۳.۶	۵۳.۷
خیر	۵۷۷	۴۶.۳	۴۶.۳
بی‌پاسخ	۱	۰.۱	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به نتایج جدول فوق، ۵۳.۷ درصد افراد در منزل خود کتابخانه دارند و ۴۶.۳ درصد دیگر کتابخانه شخصی در منزل ندارند.

۳-۹- محتوای ادبی و شعر

در این بخش از پاسخگویان پرسیده شد که «چه نوع محتواهای ادبی و شعری را بیشتر می‌پسندید و می‌خوانید؟» برای ایشان گزینه‌های خواننده نشد و آنان به روایت جدول زیر پاسخ داده‌اند.

جدول ۱۱. محتواهای ادبی و شعر محبوب

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
عاشقانه-اروتیک-رمانتیک	۲۸۰	۲۲.۵	۲۳.۲
تاریخی	۲۳۶	۱۸.۹	۱۹.۵
حماسی	۱۰۲	۸.۲	۸.۴
علمی	۵۵	۴.۴	۴.۶
فانتزی	۱۳	۱	۱.۱
جنایی	۲۲	۱.۸	۱.۸
دینی	۱۵۲	۱۲.۲	۱۲.۶
داستانی	۱۰۰	۸	۸.۳
سیاسی	۳۹	۳.۱	۳.۲
خاطره	۸۴	۶.۷	۷
سایر	۱۲۵	۱۰	۱۰.۳
بی‌پاسخ	۳۹	۳.۱	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

بر اساس جدول فوق، ۲۳.۲ درصد افراد ژانر عاشقانه را انتخاب کردند، ۱۹.۸ درصد افراد ژانر تاریخی و ۱۲.۶ درصد ژانر دینی را انتخاب کرده‌اند.

۳-۱۰- استفاده از کتب مهم ادبیات:

از پاسخگویان پرسیده شد که آیا با این گزاره موافقت می‌کنند «در منزل خود کدامیک از کتاب‌های شعر و ادبیات فارسی زیر را دارید؟» و نتایج به روایت زیر به دست آمده است.

جدول ۱۲. استفاده از کتب مهم ادبیات

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
دیوان حافظ	۶۱۴	۴۹.۲	۶۵.۵
بوستان یا گلستان سعدی	۹۶	۷.۷	۱۰.۲
رباعیات خیام	۳۳	۲.۶	۳.۵
شاهنامه فردوسی	۱۳۱	۱۰.۵	۱۴
دیوان اشعار آئینی	۱۸	۱.۴	۱.۹
مثنوی معنوی یا دیوان شمس	۴۵	۳.۶	۴.۸
بی‌پاسخ	۳۱۰	۲۴.۹	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به یافته‌های جدول ۶۵.۵ درصد افراد دیوان حافظ، ۱۰.۲ درصد افراد بوستان یا گلستان سعدی و ۱۴ درصد نیز شاهنامه فردوسی را در منزل خود دارند همچنین ۴.۸ درصد مثنوی معنوی یا دیوان شمس، ۳.۵ درصد رباعیات خیام و ۱.۹ درصد دیوان اشعار آئینی دارند.

۱۱-۳- آشنایی با شاعران کهن

در این بخش از نظرسنجی، از پاسخگویان پرسیده شد که «لطفاً پنج شاعر کهن فارسی را که می‌شناسید نام ببرید» و پاسخ‌ها به ترتیب جدول زیر ثبت شده‌اند و گویای میزان آشنایی افراد با شاعران کهن است.

جدول ۱۳. آشنایی با شاعران کهن

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
صفر	۲۰۸	۱۶.۷	۱۷
یک	۳۹	۳.۱	۳.۲
دو	۱۱۷	۹.۴	۹.۶
سه	۲۳۷	۱۹	۱۹.۴
چهار	۱۶۶	۱۳.۳	۱۳.۶
پنج	۲۶۵	۲۱.۳	۲۱.۷
پنج به بالا	۱۹۱	۱۵.۳	۱۵.۶
بی‌پاسخ	۲۴	۱.۹	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۱۷ درصد افراد نام هیچ شاعر کهنی را به خاطر نداشتند، ۲۱.۷ درصد افراد نام پنج شاعر را به یاد داشتند و ۱۹.۴ درصد تنها نام سه شاعر را به یاد داشتند و ۱۵.۶ درصد افراد بیش از پنج شاعر به یاد داشتند.

۱۲-۳- آشنایی با شاعران معاصر

در پرسش بعدی از پاسخگویان خواسته شد تا سه شاعر معاصر نام ببرند و نتیجه آن طبق جدول زیر بدست آمد:

جدول ۱۴. آشنایی با شاعران معاصر

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
صفر	۵۱۲	۴۱.۱	۴۲
یک	۱۸۵	۱۴.۸	۱۵.۲
دو	۱۵۴	۱۲.۳	۱۲.۶
سه	۲۱۰	۱۶.۸	۱۷.۲
سه به بالا	۱۵۸	۱۲.۷	۱۳
بی‌پاسخ	۲۸	۲.۲	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۴۲ درصد پاسخگویان، نام سه شاعر معاصر را به خاطر نداشتند، ۱۷.۲ درصد نیز سه شاعر معاصر نام بردند، ۱۵.۲ درصد یک شاعر نام بردند، ۱۳ درصد بیش از ۳ شاعر نام بردند و ۱۲.۶ درصد افراد صرفاً دو شاعر نام بردند.

۳-۱۳- زبان مادری پاسخگویان

در پرسش بعدی در راستای فهم زبان مادری پاسخگویان، از آنها پرسیده شده است که «آیا زبان مادریتان همان زبان فارسی است؟».

جدول ۱۵. زبان مادری

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۷۹۱	۶۳.۴	۶۳.۴
خیر	۴۵۶	۳۶.۶	۳۶.۶
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق ۶۳.۴ درصد افراد زبان مادری خود را فارسی معرفی کردند همچنین در مقابل ۳۶.۶ درصد افراد زبان مادری دیگری به غیر از فارسی دارند.

۳-۱۴- دسترسی به آثار ادبی به زبان مادری

در این بخش از پرسشنامه از افرادی که زبان مادری دیگری داشتند پرسیده شد که «آیا به شعر و ادبیات به زبان مادری خود دسترسی دارید؟» و نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱۶. دسترسی به آثار ادبی به زبان مادری

گزینه	فراوانی	درصد معتبر
بله	۲۶۳	۵۷.۹
خیر	۱۹۱	۴۲.۱
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰

با توجه به جدول فوق، ۵۷.۹ درصد افراد، به آثار ادبی به زبان مادری خود دسترسی دارند؛ ۴۲.۱ درصد افراد از دسترسی به آثار ادبی با زبان مادری خود دسترسی ندارند.

۳-۱۵- تعارض زبان فارسی با سایر زبان‌ها و گویش‌های فرهنگ ایران

از پاسخگویانی که زبان مادری دیگری جز فارسی داشتند پرسیده شد که «تا چه اندازه بین زبان فارسی و زبان مادری‌تان احساس تعارض / اختلاف می‌کنید؟»

جدول ۱۷. تعارض زبان فارسی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۱۹۳	۱۵.۵	۴۳.۵	۴۲.۶
متوسط	۱۲۴	۹.۹	۲۷.۹	
زیاد	۱۲۷	۱۰.۲	۲۸.۶	
بی پاسخ (زبان مادری فارسی)	۸۰۳	۶۴.۴	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به داده‌های فوق، نمره میانگین ۴۲.۶ از ۱۰۰ نشان‌دهنده ارزیابی حد کمتر از متوسط این تعارض است. ۴۳.۵ درصد میزان کم، ۲۷.۹ میزان متوسط و ۲۸.۵ درصد نیز این تعارضات را به میزان زیادی ارزیابی کردند.

۳-۱۶- نقش شبکه‌های استانی در حفظ زبان

در این پرسش به دنبال فهم نگرش عمومی (کسانی که زبان مادری‌شان فارسی نیست) نسبت به اثرگذاری شبکه‌های تلویزیونی استانی بر حفظ زبان اقوام بوده‌ایم «نقش شبکه‌های استانی صداوسیما در حفظ زبان‌های محلی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» نتایج آن به شکل جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۱۸. شبکه‌های استانی و زبان اقوام

نمره میانگین از ۱۰۰	درصد معتبر	درصد نسبی	فراوانی	گزینه
۴۲۶	۴۳.۵	۱۵.۵	۱۹۳	ضعیف
	۲۷.۹	۹.۹	۱۲۴	متوسط
	۲۸.۶	۱۰.۲	۱۲۷	خوب
	-	۶۴.۴	۸۰۳	بی‌پاسخ (زبان مادری فارسی)
	۱۰۰	۱۰۰	۱۲۴۷	جمع

براساس جدول فوق و نمره میانگین ۴۲.۶ از ۱۰۰، پاسخگویان عملکرد شبکه‌های استانی را نسبتاً متوسط ارزیابی کردند، ۴۳.۵ درصد افراد تاثیر شبکه‌های استانی صداوسیما بر حفظ زبان مادری‌شان را ضعیف ارزیابی کردند، ۲۷.۹ درصد متوسط و ۲۸.۶ درصد در سطح خوب ارزیابی داشتند.

۳-۱۷- استفاده از زبان و گویش‌های محلی در تولیدات تلویزیون

در این پرسش از پاسخگويانی که زبان مادری‌شان فارسی نبود، پرسیده شد «نظرتان در مورد استفاده از گویش‌ها و زبان‌های محلی در سریال‌های طنز تلویزیونی چیست؟» و نتایج آن به روایت جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۱۹. نگرش به استفاده از گویش محلی در تولیدات تلویزیونی

درصد معتبر	درصد نسبی	فراوانی	گزینه
۷۸.۷	۲۸.۵	۳۵۵	موافقم
۱۱.۱	۴	۵۰	مخالفم
۱۰.۲	۳.۷	۴۶	نظری ندارم
-	۶۳.۸	۷۹۶	بی‌پاسخ (زبان مادری فارسی)
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۴۷	جمع

باتوجه به یافته‌های جدول فوق، ۷۸.۷ درصد پاسخگویان با استفاده از گویش‌ها و زبان‌های محلی در سریال‌های طنز تلویزیونی موافقت داشتند، ۱۱.۱ درصد پاسخگویان مخالفت داشتند و ۱۰.۲ درصد نیز موضع جدی و نظر قاطع نداشتند.

۳-۱۸- احساس وظیفه جهت حفظ و پاسداشت زبان مادری

از پاسخگویان، پرسیده شد «تا چه اندازه وظیفه خود می‌دانید زبان و ادبیات فارسی را به فرزندان خود بیاموزید؟» و پاسخ آنها به روایت جدول زیر بود:

جدول ۲۰. احساس وظیفه حفظ زبان مادری

درصد معتبر	درصد نسبی	فراوانی	گزینه
۶.۲	۵.۲	۶۵	کم

متوسط	۱۸۷	۱۵	۱۷.۸
زیاد	۷۵۶	۶۰.۶	۷۱.۹
نمیدانم	۴۳	۳.۴	۴.۱
بی پاسخ	۱۹۶	۱۵.۷	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

براساس نتایج فوق، ۷۱.۹ درصد پاسخگویان به میزان زیادی آموزش زبان و ادبیات فارسی به فرزندان خود را وظیفه‌شان تلقی می‌کنند، ۱۷.۸ درصد میزان متوسط و ۶.۲ درصد میزان کمی وظیفه خود می‌دانند.

۳-۱۹- انتقال میراث زبان و ادبیات فارسی

در این بخش پرسش‌نامه از پاسخگویان پرسیده شد «به نظر شما میراث شعر و ادبیات فارسی به درستی در حال انتقال به نسل جدید هست؟» که پاسخ آنها به روایت جدول زیر است:

جدول ۲۱. انتقال میراث زبان و ادبیات فارسی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
بله	۳۲۰	۲۵.۷	۲۵.۹
خیر	۶۰۶	۴۸.۶	۴۹.۱
تردید دارم	۱۲۶	۱۰.۱	۱۰.۲
نمیدانم	۱۸۲	۱۴.۶	۱۴.۷
بی پاسخ	۱۳	۱	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

براساس جدول فوق، ۴۹.۱ درصد از کل پاسخگویان معتقدند میراث شعر و ادبیات فارسی به درستی در حال انتقال به نسل جدید نیست و تنها ۲۵.۹ درصد افراد به این موضوع قائل هستند.

۳-۲۰- آموزش زبان فارسی یا خارجی؟

از پاسخگویان پرسیده شد «اگر مجبور باشید بین آموختن زبان و ادبیات فارسی یا یاد دادن یک زبان خارجی به فرزندتان یکی را انتخاب کنید، اولویت شما کدام است؟»

جدول ۲۲. انتخاب بین آموزش زبان فارسی یا خارجی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
فارسی	۵۲۲	۴۱.۹	۴۲.۹
خارجی	۱۹۶	۱۵.۷	۱۶.۱
هر دو لازم است	۴۹۸	۳۹.۹	۴۱
بی پاسخ	۳۱	۲.۵	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۴۲.۹ درصد افراد، زبان فارسی را برای آموختن به فرزند خود ارجح دانستند در همین حال ۴۱ درصد نیز فراگیری هردو زبان را لازم دانسته‌اند، ۱۶.۱ درصد نیز صرفاً زبان خارجی را برای آموزش به فرزند خود ارجح دانستند.

۳-۲۱- گزاره‌هایی پیرامون زبان و ادب فارسی

در این بخش از پرسش‌نامه از پاسخگویان خواسته شد تا میزان موافقت خود با گزاره‌های مختلف را ابراز کنند.

۳-۲۱-۱- تحسین بابت بکار بردن واژه‌های خارجی:

از پاسخگویان پرسیده شد تا چه میزان به این گزاره موافقت می‌کنند «در زندگی روزمره اگر کلمات غیرفارسی به کار ببرم، دیگران بیشتر من را تحسین می‌کنند.»

جدول ۲۳: تحسین بابت واژه کلمات غیرفارسی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۶۲۲	۴۹.۹	۵۳.۷	۳۳.۹
متوسط	۲۸۶	۲۳.۲	۲۴.۹	
زیاد	۲۴۸	۱۹.۹	۲۱.۴	
بی پاسخ	۸۸	۷.۱	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول بالا، نمره میانگین ۳۳.۹ از ۱۰۰ نشان‌دهنده میزان کم همراهی با این گزاره است به طوری که، ۲۱.۴ درصد افراد میزان زیاد، ۲۴.۹ درصد میزان متوسط و ۵۳.۷ درصد میزان کم با این گزاره‌ها همراه بودند.

۳-۲۱-۲- استفاده از ضرب‌المثل:

از پاسخگویان پرسیده شد تا چه میزان به این گزاره موافقت می‌کنند «به کار بردن ضرب‌المثل‌های فارسی، کار قدیمی‌ها است.»

جدول ۲۴: استفاده از ضرب‌المثل

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۵۶۵	۴۵.۳	۴۸.۷	۴۲
متوسط	۲۱۷	۱۷.۴	۱۸.۷	
زیاد	۳۷۸	۳۰.۳	۳۲.۶	
بی پاسخ	۸۷	۷	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۴۲ از ۱۰۰ نشان‌دهنده میزان نسبتاً متوسط موافقت با این گزاره است، به طوری که ۴۸.۷ درصد افراد میزان کم، ۱۸.۷ درصد میزان متوسط و ۳۲.۶ درصد زیادی با این گزاره موافقت داشتند.

۳-۲۱-۳- نوشته‌های بیگانه روی لباس:

از پاسخگویان پرسیده شد تا چه میزان به این گزاره موافقت می‌کنند: «با نوشته‌های غیرفارسی روی لباس مشکلی ندارم.»

جدول ۲۵: نوشته‌های بیگانه روی لباس

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۵۳۳	۴۲.۷	۴۶	
متوسط	۲۰۸	۱۶.۷	۱۸	

زیاد	۴۱۷	۳۳.۴	۳۶	۴۵
بی پاسخ	۸۹	۷.۱	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۴۵ از ۱۰۰ نشان دهنده میزان نسبتاً متوسط موافقت با این گزاره است، به طوری که ۴۶ درصد افراد میزان کم، ۱۸ درصد میزان متوسط و ۳۶ درصد میزان زیادی با این گزاره موافقت داشتند.

۳-۲۱-۴- زبان فارسی و هویت ایرانی:

از پاسخگویان پرسیده شد تا چه میزان به این گزاره موافقت: «زبان فارسی یک رکن هویت ملی ایرانیان است.»

جدول ۲۶. زبان فارسی و هویت ایرانی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۴۵	۳.۶	۳.۷	۹۳.۱
متوسط	۷۷	۶.۲	۶.۴	
زیاد	۱۰۸۵	۸۷	۸۹.۹	
بی پاسخ	۸۹	۷.۱	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۹۳.۱ از ۱۰۰ نشان دهنده میزان بسیار بالای موافقت با این گزاره است، به طوری که ۸۹.۹ درصد افراد میزان زیاد، ۶.۴ درصد میزان متوسط و ۳.۷ درصد میزان کم با این گزاره موافقت داشتند.

۳-۲۱-۵- نگرانی نسبت به آینده زبان فارسی:

از پاسخگویان پرسیده شد تا چه میزان به این گزاره موافقت «نسبت به آینده زبان و ادبیات فارسی نگران هستم.»

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۲۹۳	۲۳.۵	۲۴.۶	۶۴.۸
متوسط	۲۵۳	۲۰.۳	۲۱.۲	
زیاد	۶۴۵	۵۱.۷	۵۴.۲	
بی پاسخ	۵۶	۴.۵	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۶۴.۸ از ۱۰۰ نشان دهنده میزان نسبتاً بالای موافقت با این گزاره است، به طوری که ۵۴.۲ درصد افراد میزان زیاد، ۲۱.۲ درصد میزان متوسط و ۲۴.۶ درصد میزان کم با این گزاره موافقت داشتند.

۳-۲۲- تجربه فراگیری زبان فارسی در مدرسه و دانشگاه

در این پرسش از پاسخگویان پرسیده شد «آموزش زبان و ادبیات فارسی در مدرسه و دانشگاه چقدر ارتباط شما با شعر و ادبیات فارسی را بهبود بخشیده است؟»

جدول ۲۷. تجربه فراگیری زبان فارسی در مدرسه و دانشگاه

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۳۸۵	۳۰.۹	۳۳	۴۸.۸
متوسط	۴۲۶	۳۴.۲	۳۶.۵	
زیاد	۳۵۶	۲۸.۵	۳۰.۵	

بی پاسخ	۸۰	۶.۴	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۴۸.۸ از ۱۰۰ نشان‌دهنده میزان نسبتاً متوسط اثربخشی آموزش زبان فارسی در مدارس و دانشگاه است به طوری که ۳۳ درصد میزان کم، ۳۶.۵ درصد میزان متوسط و ۳۰.۵ درصد میزان زیادی این تاثیر را ارزیابی کرده‌اند.

۳-۲۳- حفظ شعر دانش‌آموزان:

در این پرسش از پاسخگویان پرسیده شد «تا چه اندازه موافقید که مثل گذشته، دانش‌آموزان مجبور باشند اشعاری که در کتاب‌های درسی آمده را از حفظ از بکنند؟»

جدول ۲۸. حفظ شعر دانش‌آموزان

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
موافقم	۷۶۷	۶۱.۵	۶۳.۷
مخالفم	۴۲۶	۳۴.۲	۳۶.۵
بستگی به برنامه آموزشی مدرسه دارد	۳۵۶	۲۸.۵	۳۰.۵
بی پاسخ	۴۲	۳.۴	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به یافته‌های جدول فوق، ۶۳.۷ درصد افراد با حفظ شعر کتب درسی توسط دانش‌آموزان موافقت دارند، ۳۰.۵ درصد نیز آن را منوط به برنامه آموزشی مدرسه دانستند، ۳۶.۵ درصد پاسخگویان نیز مخالف هستند.

۳-۲۴- ادبیات در فضای مجازی:

از پاسخگویان پرسیده شد که: «در پیام‌های تلفنی و متن‌های مجازی خود بیشتر چگونه می‌نویسید؟»

جدول ۲۹. ادبیات در فضای مجازی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
فارسی معیار و رسمی	۴۳۱	۳۴.۶	۳۷.۶
فارسی گفتاری و محاوره (همان‌طور که صحبت می‌کنم)	۶۴۸	۵۲	۵۶.۵
فینگلیش	۲۷	۲.۲	۲.۴
اختصاری و رمزی	۱۴	۱.۱	۱.۲
ایموجی و استیکر	۲۶	۲.۱	۲.۳
بی پاسخ	۱۰۱	۸.۱	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به جدول فوق، ۵۶.۵ درصد افراد بیان کردند که در فضای مجازی و پیام‌های تلفنی با فارسی محاوره‌ای می‌نویسند، ۳۷.۶ درصد با فارسی معیار، ۲.۴ درصد بصورت فینگلیش، ۲.۳ درصد با ایموجی و استیکر و ۱.۲ درصد با حروف اختصاری و رمزی به مکالمه می‌پردازند.

۳-۲۵- اصطلاحات و ضرب المثل‌ها در فضای مجازی:

از پاسخگویان پرسیده شد: «در تعاملات و گفتگوهای روزمره خود در فضای مجازی چه قدر شعر و ضرب‌المثل و اصطلاحات ادبی را به کار می‌برید؟»

جدول ۳۰. شعر و ضرب المثل در فضای مجازی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر	نمره میانگین از ۱۰۰
کم	۴۶۵	۳۷.۳	۴۰.۳	۳۷.۶
متوسط	۵۱۱	۴۱	۴۴.۲	
زیاد	۱۷۹	۱۴.۴	۱۵.۵	
بی پاسخ	۹۲	۷.۴	-	
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰	

باتوجه به جدول فوق، نمره میانگین ۳۷.۶ از ۱۰۰ نشان دهنده میزان کم استفاده از شعر و ضرب‌المثل در تعاملات روزمره در فضای مجازی است. ۴۴.۲ درصد افراد میزان متوسط، ۴۰.۳ درصد میزان کم و ۱۵.۵ درصد میزان زیادی را اذعان کردند.

۳-۲۶- نگرش به آینده زبان فارسی :

از پاسخگویان پرسیده شد «فکر می‌کنید آینده شعر و ادبیات فارسی چه خواهد شد؟»

جدول ۳۱. نگرش به آینده زبان فارسی

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
به خاطر افزایش تعامل ایرانیان با بقیه جهان، اهمیت زبان فارسی تدریجاً کم می‌شود	۴۲۲	۳۳.۸	۳۹.۴
گسترش فضای مجازی موجب تقویت زبان فارسی هم خواهد شد.	۶۴۸	۵۲	۶۰.۶
بی پاسخ	۱۷۷	۱۴.۲	-
جمع	۱۲۴۷	۱۰۰	۱۰۰

باتوجه به یافته‌های فوق، ۶۰.۶ درصد پاسخگویان به این قائل هستند که گسترش فضای مجازی موجب تقویت زبان فارسی هم خواهد شد، ۳۹.۴ درصد نیز معتقدند به خاطر افزایش تعامل ایرانیان با بقیه جهان، اهمیت زبان فارسی تدریجاً کم می‌شود.

۳-۲۷- اهمیت رفتار کشورهای همسایه در ثبت شاعران کهن:

از پاسخگویان پرسیده شد «برخی کشورهای همسایه تلاش می‌کنند شاعران بزرگ ایرانی را به نام خودشان معرفی و ثبت کنند. این موضوع تا چه اندازه برایتان مهم دارد؟»

جدول ۳۲. اهمیت رفتار کشورهای همسایه در ثبت شاعران کهن

گزینه	فراوانی	درصد نسبی	درصد معتبر
اصلاً مهم نیست	۹۲	۷.۴	۷.۶
خیلی مهم است	۱۰۲۱	۸۱.۹	۸۴.۳
نظری ندارم	۹۸	۷.۹	۸.۱

-	۲.۹	۳۶	بی پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۱۲۴۷	جمع

براساس یافته‌های جدول فوق، موضوع رفتار کشورهای همسایه در راستای ثبت شاعران کهن به نام خود، برای ۸۴.۳ درصد پاسخگویان خیلی مهم است.

جای مقاله